

Vysvětlíme, kdo a dokdy musí dítě živit. Popíšeme, kdy o výživném rozhoduje soud, jak určí výši výživného, zda budete muset složit zálohu nebo dítěti spořit. Objasníme, jak výživné vymáhat, když rodič přesto neplatí, a kdy Vám dlužné výživné vyplatí stát (dostanete „náhradní výživné“). Zjistíte také, s čím Vám pomůže orgán sociálně-právní ochrany dětí, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí nebo (dětský) ombudsman.

Někdy uvádíme jednotlivá ustanovení občanského zákoníku (*bez označení*), zákona o zvláštních řízeních soudních (*dále jen „z. ř. s.“*), zákona o sociálně-právní ochraně dětí nebo trestního zákoníku s odkazem na [zakonyprolidi.cz](#).

Letáky ombudsmana najdete na [ochrance.cz](#) v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Kdo musí dítě živit?

Dítě musejí živit jeho **rodiče**. Pokud nemohou, pak jeho **prarodiče**. Pokud ani oni nemohou, tak **praprarodiče**. [[§ 910](#)]

Pokud Vaše dítě **uzavře manželství, musí je živit manžel/manželka**. [[§ 697](#)] Pokud však nemůže (třeba proto, že ještě studuje), musíte své dítě dál živit.

Rodič musí živit i dítě, které s ním **nežije** (nemá je v péči), i dítě, ke kterému **nemá rodičovskou odpovědnost** (když soud rodiče zbavil rodičovské odpovědnosti). [[§ 874](#)]

Dokdy musím své dítě živit?

Zákony nestanoví žádnou hranici vázanou na věk. Dítě musíte živit, **dokud se nebude schopno živit samo**. Většinou tedy, dokud nedostuduje a nezačne si vydělávat (pokud nevydělává dost už během studia). [[§ 911](#)]

Pokud je ale dítě **nezletilé** (nedosáhlo osmnácti) a dosud **nezískalo plnou svéprávnost** (v osmnácti, ale i dříve uzavřením manželství nebo když mu svéprávnost přizná soud), může Vám soud uložit platit výživné, i když to dítě nenavrhně, a výši výživného může určit sám.

O výživném pro **zletilé dítě** soud rozhodne, jen když to dítě navrhne (podá žalobu). Tehdy soud nemůže určit vyšší výživné, než dítě navrhne.

Takzvané **náhradní výživné** (více v [Co je náhradní výživné?](#)) může dostat jen **nezaopatřené dítě**, tedy (se zjednodušením)

- dítě do skončení povinné školní docházky,
- pak do 26. roku dítě, které studuje (nebo které nemůže studovat ani pracovat kvůli svému zdraví),
- a také dítě do 18 let, které je vedeno na úřadu práce, ale nedostává podporu v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci.

Nezaopatřené ale není dítě, které má invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, i kdyby studovalo. [Více v [§ 11](#) až 16 zákona o státní sociální podpoře.]

Jak mám platit výživné?

Výživné se **platí pravidelně na měsíc dopředu**, pokud soud nerozhodl jinak nebo pokud se s dítětem (tím, kdo o ně pečeje) nedomluvíte jinak. Pokud zaplatíte později (dlužíte na výživném), může po Vás dítě chtít úroky z prodlení. Pro dlužné výživné na nezletilé dítě platí prvních 6 měsíců vyšší úroková sazba, a to 0,25 % denně (tedy asi 45 % dlužné částky za půl roku). [[§ 921, § 1970](#) a [§ 472a z. ř. s.](#)]

Výživné se obecně dá „plnit“ i **jinak než penězi**, například poskytováním bydlení, osobní péče nebo péče o společnou domácnost.

I v případech, kdy výživné **platíte k rukám druhého rodiče**, je **výživné majetkem dítěte**.

Kdy soud rodiči uloží platit výživné? [[§ 919](#)]

Soud rodiči uloží platit výživné na **nezletilé dítě**, které dosud není plně svéprávné, pokud

- (1) rodiče dítěte **nežijí spolu** a **nedohodnou se** na plnění vyživovací povinnosti,
- (2) rodiče dítěte **žijí spolu**, ale **jeden z nich neplní** svou vyživovací povinnost k dítěti nebo
- (3) **soud rozhoduje, kdo bude dál pečovat** o dítě (např. při rozvodu), **pokud se rodiče nedohodnou** na plnění vyživovací povinnosti. Pokud ale soud rozhodne, že dítě zůstane v péči obou rodičů, aniž určí rozsah péče každého z nich, výživné nestanoví. S takovým postupem by oba rodiče museli souhlasit.

Pokud se rodiče na výživném dohodnou, soud schválí dohodu, pokud je pro dítě dobrá.

Podle čeho soud určí, kolik mám na výživném platit? [[§ 913](#)]

Dítě má mít podobnou životní úroveň jako jeho rodiče [[§ 915](#)].

Při určení výše výživného soud bere v úvahu

- **odůvodněné potřeby dítěte** podle jeho věku a zdraví, ale také studia, zájmů a koníčků,
[Pokud máte vysokou životní úroveň, považují se za odůvodněné potřeby dítěte i **úspory**.
Více v části [Může mi soud uložit spořit dítěti do budoucna?](#)]
- **majetkové poměry dítěte**,
[Nezletilé dítě, které není plně svéprávné, má právo na výživné, i **když má vlastní majetek**, ale zisk z majetku spolu s případným výdělkem nestačí k jeho výživě.] [[§ 912](#)]
- **Vaše schopnosti, možnosti a majetkové poměry**,
[Soud zkoumá, jestli jste se bez dobrého důvodu nevzdal/a výhodnější práce nebo výdělku nebo jiného majetkového prospěchu nebo jestli nepřiměřeně neriskujete.]
- zda a jak moc o **dítě osobně pečujete**, nebo jak moc pečujete o rodinnou domácnost,
- **Vaše další vyživovací povinnosti** (k manželovi/manželce nebo dalším dětem).

Mají soudy nějaké tabulky k určení výše výživného?

Ano, soudy mají [doporučení](#) Ministerstva spravedlnosti a [kalkulačku](#) s [manuálem](#). Musejí ale posoudit přímo Váš případ.

Takto se výživné určí **procentem z Vašeho příjmu podle etapy vzdělávání (věku dítěte) a počtu dětí**, které vyživujete.

Tabulka na další straně:

etapa	věk dítěte (zpravidla)	výživné podílem z příjmu rodiče podle počtu vyživovacích povinností			
		1	2	3	4
předškolní věk	0–5 let	14 %	12 %	10 %	8 %
I. stupeň ZŠ	6–10 let	16 %	14 %	12 %	10 %
II. stupeň ZŠ + nižší stupeň víceletého gymnázia	11–15 let	18 %	16 %	14 %	12 %
SŠ a vyšší vzdělávání	16 let a více	20 %	18 %	16 %	14 %

Co když podnikám? Jak soud určí mé příjmy? [§ 916]

Předložíte soudu všechny doklady o svém majetku a příjmech (například daňová přiznání, někdy přiznání společnosti, v níž jste společníkem, výpisu z účtů, peněžní deník podnikatele nebo společnosti, v níž jste společníkem, účetní závěrku). Soud po Vás může chtít, abyste mu řekl/a číslo svého účtu u konkrétní banky. Některé informace soud získá také od finančního úřadu.

Toto pravidlo se týká všech rodičů (nejen podnikatelů). **Pokud neprokážete** výši svých příjmů a majetku a neumožníte soudu zjistit víc, bude soud za Vás průměrný měsíční příjem považovat **pětadvacetinásobek životního minima** (121 500 Kč).

Co když nepracuji a nemám žádný příjem? [§ 913]

Pokud opravdu nemůžete své dítě živit, nemusí Vám soud uložit platit výživné.

Pokud **můžete pracovat, ale vyhýbáte se práci** (nespolupracujete s úřadem práce), může soud za Vás příjem považovat to, co byste si asi vydělal/a, kdybyste pracoval/a ve svém oboru.

Pokud jste se **bez důležitého důvodu vzdal/a výhodného zaměstnání**, výdělku nebo majetkového prospěchu, bude soud vycházet z příjmu, který byste jinak měl/a.

Co když jsem ve vězení (ve vazbě)? [§ 913]

Pokud ve vězení (vazbě) **nemůžete pracovat nebo Vám nepřidělili práci**, soud Vám nejspíš neuloží platit výživné.

Pokud jste ale ve vězení za **neplacení výživného**, většinou musíte výživné zaplatit i za tuto dobu.

Může mi soud uložit, abych dítěti spořil do budoucna? [§ 917]

Dítě má právo na stejnou životní úroveň jako Vy. [§ 915] **Pokud jste na tom dobре, považují se za odůvodněné potřeby dítěte i úspory**, například úspory na budoucí studium, založení vlastní domácnosti (rodiny), budoucí přilepšení (k důchodu) pro dítě s postižením, získání bydlení (stavební spoření), finančně náročné koníčky nebo peníze na uzavření výhodného pojistění.

Soud Vám tak může uložit platit část výživného k rukám toho, kdo o dítě pečeuje, a část posílat na určený účet u banky. **Úspory patří dítěti.**

Může mi soud uložit, abych složil/a zálohu na výživné? [§ 918]

Ano. Hlavně pokud máte jen nepravidelné příjmy nebo rizikové podnikání, chystáte se na dlouhodobý pobyt v zahraničí nebo se svými penězi nebo majetkem zacházíte nerozumně.

Soud určí **spolehlivý bankovní účet**, z něhož se pak bude každý měsíc vyplácet konkrétní částka výživného. **Složené peníze jsou dál Vaše.** Dítě je získává splatností jednotlivých měsíčních částek výživného.

Dá se výživné na dítě žádat zpětně? [§ 922]

Ano, výživné na dítě lze žádat **za dobu nejdéle tří let od zahájení řízení u soudu**, tedy od podání návrhu soudu nebo ode dne, kdy soud řízení zahájil sám (v případech nezletilých dětí, které dosud nenabyly plné svéprávnosti).

Co když nesouhlasím s výši výživného?

Pokud nesouhlasíte s rozhodnutím soudu, můžete proti němu **podat odvolání**.

Pokud ale soud **schválil dohodu** o výši výživného, **nemůžete se proti tomu odvolat**.

Rozsudek o výživném je **předběžně vykonatelný**. [[§ 473 z. ř. s.](#)] To znamená, že i **když se odvoláte**, musíte určené výživné **platit**, jakmile Vám rozhodnutí soudu přijde.

Dá se změnit výše výživného? [§ 923]

Ano, **pokud se dlouhodobě „změní poměry“** – okolnosti, které soud hodnotí při určení výživného (více v části [Podle čeho soud určí, kolik mám na výživném platit?](#)). Pokud se rodiče na změně nedohodnou, rozhoduje opět soud. Změní dohodu rodičů nebo rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, a to i bez návrhu (stačí něčí podnět).

S věkem dítěte většinou rostou jeho odůvodněné potřeby. Také se může zlepšit nebo zhoršit situace rodiče, kterému soud uložil platit výživné (kvůli nemoci, dalším dětem, lepší/horší práci).

Pokud soud zruší nebo sníží výživné za minulou dobu, **nevrací se spotřebované výživné pro nezletilé dítě**, které nenabylo plné svéprávnosti (nevratíte, co jste již na dítě utratili). O to, co se nevratí, se ale přiměřeně sníží výživné splatné v budoucnu.

Co když mi druhý rodič neplatí výživné na dítě?

- 1 Nejprve musíte získat „**exekuční titul**“ – rozhodnutí soudu o výši výživného nebo soudem schválenou dohodu.
- 2 Pokud ani pak rodič neplatí, můžete dlužné výživné **vymáhat** (přes soud nebo exekutora).
- 3 Také můžete úřad práce požádat o „**náhradní výživné**“.

1 Jak získám exekuční titul – rozhodnutí soudu o výživném nebo dohodu?

Pokud soud dosud druhému rodiči neuložil platit výživné nebo neschválil dohodu, podejte k soudu návrh, aby rodič uložil povinnost platit na výživu dítěte určitou částku k Vašim rukám vždy do 15. dne v měsíci, počínaje měsícem, za který nezaplatil (nanejvýš 3 roky zpětně). Pomůže Vám s tím orgán sociálně-právní ochrany dětí ([Kdo mi pomůže s výživným na dítě?](#)).

2 Jak se výživné vymáhá?

Pokud Vám druhý rodič **nezaplabil**, přestože mu to už dříve uložil soud (nebo schválil dohodu), můžete za dítě podat

- **návrh na nařízení výkonu rozhodnutí u okresního soudu**, v jehož obvodu dítě bydlí, nebo
- **exekuční návrh u exekutora**, kterého si vyberete. Seznam exekutorů najdete také na webu Exekutorské komory ČR (www.ekcr.cz).

Soudu musíte současně navrhнуть způsob výkonu rozhodnutí (např. srážkami ze mzdy) a sdělit mu podle toho také určité informace. Exekutor sám zvolí vhodný postup. Většina exekutorů má na svých webových stránkách **vzory návrhů**. Nemusíte se bát, že v návrhu uděláte chybu, exekutor by Vám vysvětlil, jak to opravit.

K návrhu **přiložte** originál nebo úředně ověřenou kopii **rozhodnutí soudu o výživném** s doložkou vykonatelnosti (potvrzení, které Vám vystaví soud). O doložku vykonatelnosti požádejte soud, který rozhodl o výživném. (Doložku vykonatelnosti nepotřebujete, pokud má rodič, který dluží, trvalý pobyt v obvodu toho okresního soudu, který rozhodl o výživném.)

Více také v letáku [Exekuce](#).

3 Co je náhradní výživné?

Náhradní výživné je **sociální dávka** pro nezaopatřené dítě, pokud na ně **rodič neplatí výživné** a výživné se nepodařilo ani vymoci (exekuce běží nebo byla zastavena pro nemajetnost). Podmínky upravuje [zákon o náhradním výživném](#) (č. 588/2020 Sb.).

O dávku (za nezletilé dítě) **požádáte u úřadu práce na tiskopisu**, který dostanete tam nebo si ho stáhnete ze stránek Ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz. Dá se vyplnit i on-line a poslat elektronicky.

Dávku dostanete nejdřív za ten kalendářní měsíc, ve kterém podáte žádost (dávku nemůžete dostat zpětně). Dávka za daný měsíc se pak **vyplácí vždy v následujícím měsíci**.

Úřad práce dávku přizná **na 4 měsíce** podle toho, **kolik rodič nezaplatil na výživném** za předcházející 4 měsíce, ale **nanejvýš 3 000 Kč za měsíc**.

Příklad: Když má rodič platit 4 000 Kč měsíčně a za předchozí 4 měsíce nezaplatil nic (exekutor nic nevymohl), dostanete dávku 3 000 Kč za měsíc. Když takový rodič zaplatil 6 000 Kč z celkových 16 000 Kč, dostanete rozdíl, tedy 2 500 Kč za měsíc ($16\ 000 - 6\ 000 = 10\ 000$ za 4 měsíce).

Dávku **za další 4 měsíce** dostanete, pokud do konce prvního měsíce z těchto dalších čtyř doložíte, kolik rodič na výživném zaplatil za předcházející 4 měsíce. Pokud to neuděláte, úřad práce **výplatu dávky zastaví**. Pokud výši zaplaceného výživného neprokážete ani do konce posledního z těchto dalších 4 měsíců, **nárok na dříve přiznanou dávku zanikne**. Můžete o ni kdykoliv požádat – ale pořád platí, že ji můžete dostat nejdříve za měsíc, ve kterém podáte žádost.

Pokud **soud změní výši výživného** (schválí dohodu), musíte to úřadu práce sdělit do 8 dnů.

Když včas neoznámíte snížení výživného, budete muset **vrátit část vyplaceného náhradního výživného**, i kdybyste ho už utratili.

Celkem můžete dostat **až 72 výplat dávky** (pokud za některé měsíce dávku nedostanete, protože rodič výživné zaplatil, nepočítají se). Pak nárok na dávku zanikne – už ji nemůžete dostat.

Peníze vyplacené jako **náhradní výživné bude stát vymáhat na dlužícím rodiče**. Úřad práce kvůli tomu rozhodne, které pohledávky na výživném přejdou na stát.

[Mohu splatnou pohledávku výživného postoupit? \[§ 921a\]](#)

Ano, od 1. ledna 2026 můžete prodat splatnou pohledávku výživného (např. advokátní kanceláři nebo inkasní společnosti). Platí ale tato pravidla:

- Prodat (postoupit) lze jen splatné **(dlužné) výživné** v penězích, pokud výživné **určil soud** (mohl i schválit dohodu rodičů).
- Postoupení je vždy **za úplatu**, která musí být uhrazena **bezhmotovostně na účet**; pohledávka přechází až po úplném zaplacení.
- **Neručíte (dítě neručí) za dobytnost pohledávky**, tedy za to, jestli ji nový majitel skutečně získá. Nezletilé dítě neručí ani za to, že **pohledávka trvá**, pokud kupující mohl poznat, že je výživné nejisté nebo nedobytné.
- **Pokud nezletilé dítě pohledávku výživného neprodává za plnou hodnotu**, může výživné postoupit **jen se souhlasem soudu [§ 898 odst. 2 písm. e]**.
- Dlužník **nesmí vůči postupníkovi započít dluhy**, které má vůči dítěti.
- Postoupená pohledávka **nezaniká smrtí** dítěte.

[Mám podat trestní oznámení?](#)

Nemusíte, není to důležité pro vymáhání výživného ani pro získání náhradního výživného.

Od 1. ledna 2026 již rodič neplacením výživného nespáchá trestný čin **zanedbání povinné výživy podle § 196 trestního zákoníku**, ledaže **dluží za víc než 4 měsíce a zároveň dítěti hrozí nebezpečí nouze**, tedy to, že rodič pro dítě nebude mít dost peněz na jídlo a bydlení. Pokud to hrozí, můžete podat trestní oznámení na policii nebo u státního zastupitelství.

[Kdo mi pomůže s výživným na dítě?](#)

Pomůže Vám **orgán sociálně-právní ochrany dětí** (obecní úřad obce s rozšířenou působností). Poradí Vám, jak žádat o výživné na dítě a jak výživné vymáhat, pokud Vám druhý z rodičů neplatí, přestože už mu to uložil soud. [[§ 11 odst. 1 písm. e\] zákona o sociálně-právní ochraně dětí](#).

Také můžete jít za advokátem. Více v letáku [Právní pomoc](#).

[Co když rodič, který neplatí, žije v cizině?](#)

S vymáháním výživného z ciziny Vám pomůže **Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí**, hlavně pokud už máte rozhodnutí soudu ukládající druhému rodiči platit výživné (nebo soudem schválenou dohodu). V případě některých států Vám pomůže i se zahájením řízení o určení výživného. Více na [umpod.cz](#) (S čím můžeme pomoci → [Výživné](#)).

Kontakt: Kounicova 683/14, 602 00 Brno, tel. +420 542 215 522, podatelna@umpod.cz.

S čím mi pomůže dětský ombudsman?

Dětský ombudsman **může** prověřit jednání nebo nečinnost **úřadů**. Napište mu, pokud nesouhlasíte s postupem **orgánu sociálně-právní ochrany dětí**, **Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí** nebo **úřadu práce** a nepomohla ani stížnost na konkrétní jednání jejich pracovníka, které se Vám nelibí, nebo odvolání proti rozhodnutí úřadu práce. K dopisu dětskému ombudsmanovi přiložte stížnost a odpověď, nebo (a) kopii rozhodnutí úřadu práce, s nímž nesouhlasíte, a rozhodnutí o odvolání.

Dětský ombudsman totiž od 1. července 2025 řeší případy, které se dotýkají práv dětí do 18 let (tedy i případy, v nichž by šlo o výživné na dítě). **Ombudsman** dál řeší případy dospělých (které se nedotýkají práv dítěte do 18 let).

Více v letácích [Dětský ombudsman](#) a [Ombudsman](#).

S čím mi nepomůže (dětský) ombudsman?

(Dětský) ombudsman **nesmí zasahovat do vztahů mezi rodiče**, případně dalšími lidmi.

Také **nesmí hodnotit rozhodování soudů, mohl by Vám však pomoci při průtazích v řízení**.

Více v letáku [Soudy](#).